Lietas Nr. C30565913
Lietas arhīva Nr. CA-0132-15/11

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Liepājā 2015.gada 28.aprīlī

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā :
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese L. Vēbere
tiesneši B. Ķeire un L. Kraule
ar sekretāri I. Kalnenieci

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu apelācijas kārtībā pēc Latvijas-Izraēlas kopuzņēmuma SIA „Winex" apelācijas sūdzības par Ventspils tiesas 2014.gada 19.novembra spriedumu Latvijas-Izraēlas kopuzņēmuma SIA „Winex" prasībā pret AS "Sadales tīkls" par neuzskaitītās elektroenerģijas aktu un pārrēķinu neatbilstību līgumam un to atcelšanu.

Tiesas sēdē Civillietu tiesas kolēģija

k o n s t a t ē j a

2013.gada 17.jūnijā Latvijas-Izraēlas kopuzņēmuma SIA „Winex (*turpmāk- prasītājs*) cēlis Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā prasību pret AS "Sadales tīkls" (*turpmāk-atbildētājs*) par neuzskaitītās elektroenerģijas aktu un pārrēķinu neatbilstību līgumam un to atcelšanu.

Prasības pieteikumā minēts, ka 2005.gada 25.februārī prasītājs noslēdza ar VAS "Latvenergo" līgumu Nr.233-C203, atbilstoši šim līgumam prasītāja objektam /adrese/ (*turpmāk-nekustamais īpašums*) tika piegādāta elektroenerģija, un abas līgumslēdzējpuses pildīja līgumā noteiktās saistības.

2012.gada 1.septembrī prasītājs noslēdza nomas līgumu ar SIA "Trust Credit" par nekustamā īpašuma iznomāšanu.

2012.gada 2.novembrī nekustamajā īpašumā ieradās atbildētāja darbinieki, kuri, nepieaicinot prasītāja pārstāvjus, sastādīja divus aktus - aktu Nr.3504103 par neuzskaitīto elektroenerģiju un aktu Nr.3512429 par lietisko pierādījumu izņemšanu nosūtīšanai uz ekspertīzi.

Norāda, ka pie aktu sastādīšanas tika pieaicināts SIA "Trust Credit" kontrolieris /pers. F/, kas nav darba tiesiskajās attiecībās ar prasītāju, kā arī nebija pilnvarots to pārstāvēt darījumos ar citām personām.

Atbildētājs, pamatojoties uz minētajiem aktiem, veica ekspertīzi un 2013.gada 14.janvārī nosūtīja prasītājam divus rēķinus un ekspertīzes slēdzienu, aicinot nekavējoties veikt minēto rēķinu apmaksu.

Prasītājs nepiekrīt atbildētāja prasījumiem par neuzskaitītās elektroenerģijas samaksu un neatzīst atbildētāja tiesības saskaņā ar līgumu veikt kaut kādus aprēķinus un vērst piedziņu. Tā kā strīdu nebija iespējams atrisināt pārrunu un pušu sarakstes ceļā, prasītājs ceļ prasību un apstrīd prasītājam izrakstītos rēķinus.

Prasītājs norāda, ka ar atbildētāju nevienu līgumu nav noslēdzis, jo vienīgais līgums par elektroenerģijas piegādi, lietošanu un samaksu ir starp prasītāju un VAS „Latvenergo" noslēgtais līgums, kura darbība ir izbeigta saskaņā ar šī līguma 6.5.2.punktu, jo prasītājs jau 2012.gada 3.oktobrī rakstveidā paziņoja par līguma izbeigšanu attiecībā uz elektroenerģijas piegādi nekustamajam īpašumam.

Prasītājs neatzīst atbildētāju par savu kreditoru un VAS „Latvenergo" saistību pārņēmēju.

2013.gada 16.jūlijā prasītājs iesniedzis prasības pieteikuma precizējumus, kuros lūdz atcelt atbildētāja izrakstītos 2013.gada 11.janvāra rēķinus Nr.201135966342 un Nr. 201135964412, kā arī aktu Nr. 3504103 par neuzskaitīto elektroenergiju un aktu Nr.3512429 par lietisko pierādījumu izņemšanu un nosūtīšanu uz ekspertīzi, piedzenot no atbildētāja lietā samaksāto valsts nodevu un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus. Prasītājs uzskata, ka atbildētājs, izrakstot rēķinus un sastādot aktus attiecībā uz prasītāju, ar kuru atbildētājam nav līgumattiecību, pieļāvis prasītāja tiesību aizskārumu.

Prasība pamatota ar Civillikuma (*turpmāk – CL*) 1403., 1405., 1475., 1511., 1512., 1513., 1635.pantu.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneses 2013.gada 30.jūlija lēmumu apmierināts prasītāja lūgums par prasības nodrošināšanu, nodrošinot prasību ar jebkādu izpildu darbību atlikšanu, tai skaitā ar aizliegumu tiesu izpildītājam nodot naudu vai mantu piedzinējam, nosakot prasības nodrošinājuma summu 1484,69 LVL.

2013.gada 26.augustā atbildētājs iesniedzis rakstveida paskaidrojumos, kuros norāda, ka prasību neatzīst.

Attiecībā uz līgumattiecību neesamību atbildētājs akcentē, ka, sākot ar 2007.gada 1.jūliju, sadales sistēmas operatora funkcijas uzsāka veikt AS ,,Sadales tīkls" un, pamatojoties uz Enerģētikas likuma 201.panta trešo daļu, lietotāju noslēgtie līgumi ar AS ,,Latvenergo" par elektroenerģijas piegādi un lietošanu palika spēkā, taču līgumā noteiktās elektroenerģijas piegādes saistības pārņēma AS „Sadales tīkls".

Atbildētājs paskaidro, ka prasītāja objektam atbildētājs piegādāja elektroenerģiju, pamatojoties uz 2005.gada 12.februārī starp VAS ,,Latvenergo" un prasītāju noslēgto līgumu.

Tā kā atbildētāja darbinieki, 2012.gada 2.novembrī veicot pārbaudi, atklāja iejaukšanos komercuzskaites mēraparāta darbībā, kuras dēļ prasītāja objektā netika uzskaitīta visa patērētā elektroenerģija, tika sastādīti attiecīgi akti.

Ekspertīzē tika konstatēta iejaukšanās skaitītāja darbībā ar speciāli šim mērķim izveidotu ierīci, kas turklāt ir veikta apzināti un ar konkrētu mērķi - radīt iespēju patērēt elektroenerģiju objektā lielākā daudzumā, nekā to uzskaitītu patērētās elektroenerģijas uzskaitei uzstādītais skaitītājs.

Atbildētājs uzskata, ka visi lietā esošie apstākļi liecina par to, ka skaitītājs nav uzskaitījis patērēto elektroenerģiju „C" fāzē, - to apstiprina gan pārbaudes laikā veiktie slodzes mērījumi, gan objekta patēriņa analīze, gan arī Metroloģijas laboratorijas ekspertīzes slēdziens, līdz ar to apmaksu par patērēto elektroenerģiju prasītājs veicis tikai par skaitītāja uzskaitītās elektroenerģijas apjomu „A" un „B" fāzēs. Tādēļ atbildētājs nolēma veikt pārrēķinu par „C" fāzē prasītāja patērēto un neuzskaitīto elektroenerģiju objektā, pamatojoties uz 2011.gada 29.novembra Ministru kabineta noteikumu Nr.914 „Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi" (*turpmāk-Noteikumi*) 112.punktu.

Atbildētājs norāda, ka pārrēķins veikts par laika periodu no 2011.gada 1.oktobra līdz 2012.gada 30.septembrim. Atbilstoši Noteikumu 107.punktam tika izrakstīts rēķins Nr. 201135964412 par kopējo summu 1422,80 LVL.

Savukārt pēc Noteikumu 61.punkta ticis izrakstīts rēķins Nr.201135966342 par skaitītāja nomaiņu un ekspertīzi 62,40 LVL.

2014.gada 7.februārī lieta Civilprocesa likuma (*turpmāk-CPL*) 32.[1] panta kārtībā nosūtīta izskatīšanai Ventspils tiesai.

Ar Ventspils tiesas 2014.gada 19.novembra spriedumu prasība noraidīta.

[1.] Tiesa konstatējusi, ka no 2007.gada 1.jūlija visas normatīvajos aktos noteiktās sadales sistēmas operatora funkcijas, ko līdz tam veica AS „Latvenergo" un tās filiāles, patstāvīgi pilda atbildētājs.

Tiesa attiecīgi secinājusi, ka lietotāju noslēgtie līgumi ar AS „Latvenergo" par elektroenerģijas piegādi un lietošanu palikuši spēkā, bet šajos līgumos noteiktās elektroenerģijas piegādes saistības pret lietotājiem pārņēmis atbildētājs.

Tiesa konstatējusi, ka atbildētājs no 2007.gada 1.jūlija atbilstoši licencei Nr. E13017/3 veic elektroenerģijas sadali, pildot sadales sistēmas operatora funkcijas licencē noteiktajā darbības zonā, kurā ietilpst arī nekustamais īpašums.

Tiesa atzinusi, ka tiesai nav pamata šaubām, ka atbildētājs ir VAS „Latvenergo" saistību pārņēmējs, līdz ar to prasība ir noraidāma.

[2.] Tiesa konstatējusi, ka elektroenerģijas sadales sistēmas operatora un lietotāja tiesības un pienākumus elektroenerģijas piegādē un lietošanā, kā arī norēķinos par pakalpojumiem, tāpat arī kārtību, kādā elektroenerģijas lietotājam piegādā elektroenerģiju un pārtrauc tās piegādi, nosaka Noteikumi.

Vienlaicīgi tiesa atzinusi, ka atbildētājs pildīja elektroenerģijas sadales sistēmas operatora pienākumus un piegādāja prasītāja objektam elektroenerģiju, pamatojoties uz 2005.gada 12.februārī starp VAS ,,Latvenergo" un prasītāju noslēgto līgumu.

Tiesa konstatējusi, ka atbildētāja darbinieki /pers. H/ un /pers. I/, atklājot iejaukšanos komercuzskaites mēraparāta darbībā, kuras dēļ prasītāja objektā netika uzskaitīta visa patērētā elektroenerģija, rīkojās atbilstoši Noteikumu prasībām, izmantojot savas tiesības.

Tiesa, pievienojoties atbildētāja argumentācijai, secinājusi, ka elektroenerģijas prettiesiskas lietošanas gadījumā nav iespējams konstatēt pašu prettiesisko darbību citādi, kā vien konstatējot, ka mēraparāts ir bojāts un radīta iespēja elektroenerģiju lietot bez uzskaites un bez maksas.

Tiesa spriedumā secinājusi, ka Noteikumu 111. un 112.punktā paredzētas sistēmas operatora tiesības veikt lietotāja saņemtās elektroenerģijas apjoma pārrēķinu, konstatējot Noteikumu 109.punktā uzskaitītos faktus, nevis konstatējot kādas konkrētas personas vainu, un Noteikumi nesaista sistēmas operatora tiesības un lietotāja pienākumu samaksāt pārrēķinu atkarībā no tā, vai tiek konstatēta tieši konkrētas personas - lietotāja vaina mēraparāta bojāšanā, jo Noteikumos tiek prezumēta elektroenerģijas lietotāja atbildība par nelikumīgu elektroenerģijas lietošanu saistībā ar konstatētajiem faktiem.

Tiesa atsaukusies arī uz Noteikumu 56.punktā noteikto, ka lietotājs ir civiltiesiskā kārtībā mantiski atbildīgs par iejaukšanos elektroenerģijas komercuzskaites mēraparāta darbībā.

Tiesa vērtējusi kritiski prasītāja argumentus par to, ka akta sastādīšanas brīdī elektroenerģijas faktiskais patērētājs bija /pers. B/nevis prasītājs un tādēļ aprēķins ir nelikumīgs.

Tiesa secinājusi, ka skaitītājs atrodas prasītājam piederošā ēkā un, saskaņā ar Meteoroloģijas laboratorijas ekspertīzes slēdzienu Nr. 2818/5.12.2012., skaitītāja „C" fāzes sprieguma spole ir sabojāta apzināti.

Turklāt tiesa vadījusies arī pēc tā, ka prasītāja kā kapitālsabiedrības un /pers. B/ valdes loceklis ir viena un tā pati persona /pers. J/ un neuzskaitītās elektroenerģijas pārrēķins veikts par laika periodu no 2011.gada 1.oktobra līdz 2012.gada 30.septembrim, kad lietotājs, saskaņā ar noslēgto līgumu nepārprotami bija prasītājs.

Apelācijas sūdzību iesniedzis prasītājs, lūdzot Ventspils tiesas 2014.gada 19.novembra spriedumu atcelt, izskatīt lietu pēc būtības un prasību apmierināt, jo pirmās instances tiesa nav izvērtējusi visus faktus, nav ņēmusi vērā visus argumentus, bet konkrēti:

1. 2012.gada 1.septembrī prasītājs noslēdza ar /pers. B/ nomas līgumu par nekustamā īpašuma nomu ar tiesībām pārslēgt elektroenerģijas apgādes līgumus, un /pers. B/ ar 2012.gada 1.septembri kļuva par apakšlietotāju Noteikumu 2.1.punkta izpratnē, savukārt sistēmas pakalpojuma līgumu minētā kompānija noslēdza ar atbildētāju 2012.gada 1.oktobrī.
2. Par to, ka saistību pārņemšana notika jau 2012.gada 1.oktobrī, liecina /pers. B/ un atbildētāja starpā parakstītā līguma pielikums Nr.1 par objekta tehniskajiem datiem un robežaktu, turklāt /pers. B/ 2012.gada 1.novembrī ir noslēgusi līgumu arī ar AS "Latvenergo", un tieši /pers. B/ tika izrakstīti rēķini par elektroenerģijas lietošanu laika periodam no 2012.gada 1.oktobra.
3. Atbildētājs, veicot pārrēķinu par laika posmu no 2011.gada 1.oktobra līdz 2012.gada 30.septembrim, nav ievērojis Noteikumu prasības, jo laika posmam, par kuru atbildētājs drīkstēja veikt pārrēķinu, jābūt no 2011.gada 1.novembra līdz 2012.gada 2.novembrim (pārkāpuma konstatēšanas diena).
4. Lietā nav pierādījumu, ka skaitītāja mērierīci ir sabojājis prasītājs, turklāt nomas līguma noslēgšanas dienā /pers. B/ pieņēma no prasītāja objektā esošās elektroiekārtas, tās tika nodotas tehniskā kārtībā un prasītājam nav jāuzņemas atbildība par konstatēto pārkāpumu.
5. Neskatoties uz to, ka /pers. B/ ar atbildētāju līgumu noslēdza tikai 2012.gada 1.novembrī, līgums paredz, ka tas stājas spēkā 2012.gada 1.oktobrī un elektroenerģijas lietotājs bija minētā kompānija, nevis prasītājs.
6. Nepieņemama ir spriedumā ietvertā norāde uz to, ka prasītājs un /pers. B/ ir salīdzinātas kopsakarā kā prasītājs vienā personā, liekot atsauci uz to, ka /pers. J/ abās sabiedrībās ir valdes loceklis, jo katras kapitālsabiedrības valdes locekļiem ir atšķirīgi pienākumi un atbildība.
7. Prasītāja iesniegtos pierādījumus pirmās instances tiesa nav vērtējusi, jo spriedumā nav atsauces uz tiem.

Atbildētājs iesniedzis paskaidrojumus par apelācijas sūdzību, norādot, ka pirmās instances tiesa pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, pareizi piemērojusi materiālās un procesuālās tiesību normas.

Atbildētājs uzskata, ka lietā nodibinātie apstākļi liecina par to, ka pārrēķina periodā (01.10.2011.-30.09.2012.) skaitītājs nav uzskaitījis patērēto elektroenerģiju "C" fāzē. To apstiprina slodzes laikā veiktie slodzes mērījumi, gan objekta patēriņa analīze, gan Metroloģijas laboratorijas ekspertīzes slēdziens. Tas nozīmē, ka apmaksu par patērēto elektroenerģiju šajā periodā prasītājs veicis tikai par skaitītāja uzskaitītās elektroenerģijas apjomu "A" un

"B" fāzēs, tādēļ, atbildētāja ieskatā, rēķinu apmaksa jāveic tieši prasītājam.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītāja pārstāvis /pers. K/ uzturēja spēkā prasību un savos paskaidrojumos izklāstīja prasībā un apelācijas sūdzībā minētos faktus un apstākļus.

Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētāja pārstāvis /pers. L/ prasību un apelācijas sūdzību neatzina un savos paskaidrojumos izklāstīja rakstveida iebildumos izklāstītos apsvērumus un argumentus. Pārstāvis akcentēja, ka pārrēķins veikts pēc Noteikumu 112.punkta, nevis pēc 111.punkta, neņemot vērā iepriekšējo pārbaužu rezultātus, jo iejaukšanos mēraparātā nebija iespējams atklāt, veicot kārtējo mēraparāta kontroli.

Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētāja pārstāvis /pers. M/ paskaidroja, ka pēc pārkāpuma konstatēšanas, lemjot par to, pēc kura konkrēti Noteikumu punkta un par kuru periodu ir jāveic pārrēķins, atbildētājs ņēmis vērā objekta patēriņa datu analīzi, kas norādījusi uz to, ka 2012.gada septembra, oktobra mēnesī objektā patēriņa apjoms nav samazinājies, analizētas tikušas elektroenerģijas patēriņa izmaiņas jeb svārstības laikā, kad lietotājs bija prasītājs, taču pārstāvis piekrita, ka pierādījumi par to lietā nav iesniegti.

Civillietu tiesas kolēģija, izvērtējusi lietas dalībnieku paskaidrojumus, apelācijas sūdzību un lietā iesniegtos pierādījumus, atzīst, ka prasība ir apmierināma.

Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 1.pantu elektroenerģijas lietotājs ir persona, kura pērk elektroenerģiju.

Lietā nav strīda par to, ka prasītājs, noslēdzot ar AS "Latvenergo" līgumu par elektroenerģijas piegādi, lietošanu un samaksu, ir kļuvis par elektroenerģijas lietotāju un to apstiprina 2005.gada 25.februāra līguma kopija, nav strīda arī par to, ka objekts, kurā tikusi veikta piegāde ir nekustamais īpašums (lietas 12.-16. lapa).

Ar iesniegto apelācijas sūdzību netiek apstrīdēts pirmajā instancē pareizi nodibinātais fakts, ka atbilstoši izmaiņām normatīvajos aktos no 2007.gada 1.jūlija visas normatīvajos aktos noteiktās sadales sistēmas operatora funkcijas, ko līdz tam veica AS „Latvenergo" un tās filiāles, patstāvīgi pilda atbildētājs, un līdz tam noslēgtie lietotāju līgumi ar AS „Latvenergo" par elektroenerģijas piegādi un lietošanu turpina darboties, proti,- ir spēkā, bet šajos līgumos noteiktās elektroenerģijas piegādes saistības pret lietotājiem pārņēmis atbildētājs.

Pirmās instances tiesa pareizi konstatējusi, ka atbildētājs no 2007.gada 1.jūlija atbilstoši licencei Nr. E13017/3 veic elektroenerģijas sadali, pildot sadales sistēmas operatora funkcijas licencē noteiktajā darbības zonā, kurā ietilpst arī nekustamais īpašums. Arī par šo faktu strīda starp pusēm nav.

Taču tiesas kolēģija atzīst, ka strīda pareizai izšķiršanai ir būtiska nozīme tam, kad ir izbeigts līgums, kas noslēgts starp prasītāju un AS "Latvenergo", lai nodibinātu, vai prasītājs ir lietotājs, attiecībā uz kuru var tikt attiecināts atbildētāja uzrēķins sakarā ar neuzskaitītās elektroenerģijas patēriņu.

Minētā līguma 6.5.2.punkts paredz, ka līguma darbība pilnībā vai attiecībā uz kādu konkrētu objektu tiek izbeigta uz lietotāja rakstiska pieteikuma pamata. Prasītājs jau 2012.gada 3.oktobrī ir rakstveidā (lietas 11.lapa) paziņojis par elektroenerģijas piegādes līguma pārtraukšanu nekustamajam īpašumam (objektam).

Turklāt apelācijas instancē iesniegtā AS "Latvenergo" izziņa (lietas 147.lapa) tikai papildus apliecina faktu, ka konkrētā līguma darbība tika izbeigta ar 2012.gada 3.oktobri.

Neskatoties uz to, ka prasītājs nav iesniedzis kā pierādījumu nomas līgumu, lietā starp pusēm nav strīda par to, ka 2012.gada 1.septembrī prasītājs iznomājis nekustamo īpašumu /pers. B/", kas septembra mēnesī bijis apakšlietotāja statusā, jo par septembra mēnesī objektā patērēto elektroenerģiju norēķinu joprojām veicis prasītājs.

Par to, ka ir notikusi lietotāju maiņa nekustamajam īpašumam kā elektroapgādes objektam, liecina tas, ka pats atbildētājs 2012.gada 1.oktobrī noslēdzis sistēmas pakalpojumu līgumu Nr.1015693977 ar /pers. B/", kā arī ticis abpusēji parakstīts dokuments, kas apliecina, ka objekta (nekustamais īpašums) elektroenerģijas lietotājs ir /pers. B/ (lietas 113.-114.lapa). Minētā līguma 2.2.2.punktā skaidri un nepārprotami noteikts, ka lietotājs ir mantiski atbildīgs par iejaukšanos elektroenerģijas komercuzskaites mēraparātu darbībā.

Savukārt tam apstāklim, ka līgumu par elektroenerģijas piegādi nekustamajam īpašumam /pers. B/ ar AS "Latvenergo" noslēdzis tikai 2012.gada 1.novembrī, nav izšķirošas nozīmes jautājuma izšķiršanā par to, kad notikusi elektroenerģijas lietotāja maiņa (prasītāja vietā stājas /pers. B/"), jo minētajā līgumā noteikts, ka tas stājas spēkā 2012.gada 1.oktobrī, ja tiek izpildītas līguma 2.2.2.punkta prasības (lietas 115.lapa). Līguma 2.2.2.punkta prasības ir tikušas izpildītas 2012.gada 1.oktobrī (noslēgts sistēmas pakalpojumu līgums ar sistēmas operatoru).

Turklāt rēķins par elektroenerģijas piegādi nekustamajam īpašumam laika posmā no 01.10.2012. līdz 31.10.2012. ir ticis izrakstīts /pers. B/", nevis prasītājam (lietas 116.lapa).

Tātad tiesas kolēģija nodibina, ka Elektroenerģijas tirgus likuma 1.panta izpratnē elektroenerģijas lietotājs nekustamajam īpašumam kā atsevišķam objektam ar 2012.gada 1.oktobri ir /pers. B/", nevis prasītājs.

Izejot no šī secinājuma, tiesas kolēģijai tālāk jānodibina, vai atbildētājs bija tiesīgs 2013.gada 11.janvārī izrakstīt apstrīdētos rēķinus prasītājam, proti,- vai prasītājs ir civiltiesiski mantiski atbildīgs par saistībām, kas izriet no šiem rēķiniem, jo lietā pastāv strīds par izrakstīto rēķinu tiesiskumu, jo prasītājs uzskata, ka tam nav pienākums rēķinus apmaksāt.

Enerģētikas likuma 6.panta ceturtā daļa nosaka, ka strīdus par maksājuma dokumentiem, energoapgādes komersantu aktiem un citiem dokumentiem, kas sastādīti, lai sagatavotu vai pamatotu maksājuma dokumentus, izskata civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Tādējādi tiesai jāizšķir ierosinātais strīds par rēķinu kā maksājuma dokumentu likumību un attiecināmību uz prasītāju.

Rēķins konkrētajā gadījumā tiek izrakstīts, pamatojoties uz atbildētāja veiktu pārrēķinu, kas savukārt tiek veikts pēc pārkāpuma konstatēšanas, tādējādi tiesas kolēģijai jānodibina, vai uz konstatētā pārkāpuma fakta pamata veiktais pārrēķins attiecināms uz prasītāju, attiecīgi secīgi izlemjams jautājums par izrakstīto rēķinu spēkā esamību.

Starp pusēm nav strīda par to, ka 2012.gada 2.novembrī nekustamajā īpašumā atbildētāja atbildīgie darbinieki sastādījuši aktu Nr.3504103 par neuzskaitīto elektroenerģiju (lietas 20.lapa) un aktu Nr.3512429 par skaitītāja kā lietiskā pierādījuma izņemšanu nosūtīšanai uz ekspertīzi (lietas 21.lapa).

Šajos aktos kā elektroenerģijas lietotājs norādīts prasītājs, savukārt persona, kurai piedaloties akts ticis sastādīts, ir /pers. B/ darbinieks.

Konstatētā pārkāpuma būtība - skaitītājs neuzskaita "C" fāzes patērēto elektroenerģiju.

Aktā konstatētais skaitītāja rādījums "205732".

Atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus tam, ka ir pieprasīti paskaidrojumi no prasītāja par konstatēto faktu, nav iesniegti pierādījumi tam, ka akti izsniegti prasītājam.

Metroloģijas laboratorijas ekspertīzes slēdzienā (lietas 23.lapa), kas datēts ar 2012.gada 3.decembri, konstatēts, ka:

1. skaitītājam esošo plombu matricas nospiedums atbilst laboratorijā esošajam verifikācijas apliecinājuma plombas matricas nospieduma paraugam un verifikācijas apliecinājuma plombas nav atvērtas;
2. skaitītājam ir redzamas iejaukšanās pēdas;
3. skaitītājam bojāta "C" fāzes sprieguma spole;

4. bojājums radies paaugstināta sprieguma rezultātā, kas vairākkārt pārsniedzis tīkla spriegumu;
5. skaitītājs elektroenerģijas patēriņu "C" fāzē neuzskaita.

Papildus skaidrojumā Metroloģijas laboratorija skaidrojusi (lietas 67.-72.lapa), ka ekspertīzē konstatētais sprieguma spoles bojājums radies karstuma ietekmē. Tā kā ražotājs garantē ilgstošu sprieguma spoles darbību pie sprieguma, kurš nepārsniedz 600 V, bet konkrētajā gadījumā pēc veiktajiem eksperimentiem ir ticis nodibināts, ka ekspertīzē nodotā skaitītāja sprieguma spoļu bojājumus izsauca uz skaitītāja pieslēgspailēm padots spriegums ar lielumu ap 1000 V. Speciālisti izslēguši iespēju, ka šāds pārspriegums varētu rasties elektrotīklā, ka bojājumi varētu rasties kabeļu/vadu bojājumu rezultātā vai sadzīves ierīču bojājumu gadījumā.

Prasītājs neapstrīd ekspertīzes atzinumu kā tādu, taču ekspertīzes atzinuma saturam ir nozīme jautājuma izlemšanai par to, kāds aprēķins bija jāveic atbildētājam un kam bija jāizraksta rēķins par neuzskaitītās elektroenerģijas apmaksu, proti,- atrisināms ir strīds par to, vai atbildētājs ir piemērojis atbilstošās tiesību normas.

Saskaņā ar Civillikuma 3.pantu katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies. Neskartas paliek jau iegūtās tiesības. Tādēļ strīda atrisināšanai piemērojami tie Ministru kabineta noteikumi, kas regulē konkrēto tiesisko attiecību, bet konkrēti - 2011.gada 29. novembra Ministru Kabineta noteikumi Nr. 914 "Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi" (spēkā līdz 2014.gada 1.aprīlim).

Noteikumu 109. punkts nosaka, ka gadījumā, ja, pārbaudot lietotāja elektroietaises, sistēmas operators konstatē, ka:

1. ir mainīta elektroenerģijas komercuzskaites mēraparāta shēma,
2. vai elektroenerģijas komercuzskaites mēraparāts ir bojāts,
3. vai ir bojātas vai norautas elektroenerģijas komercuzskaites mēraparāta vai pirmsuzskaites elektroaparātu plombas,
4. vai ir izdarītas citas darbības, vai izmantotas palīgierīces, kuru dēļ ir samazināts elektroenerģijas patēriņa rādījuma lielums, vai radīta iespēja elektroenerģiju lietot bez maksas,

sistēmas operators par konstatēto faktu sastāda aktu, pieprasa lietotājam un lieciniekiem sniegt paskaidrojumus un noņem elektroenerģijas komercuzskaites mēraparātu, bojātās plombas un palīgierīces, kuru dēļ ir samazināts elektroenerģijas patēriņa rādījuma lielums. Sistēmas operators elektroenerģijas komercuzskaites mēraparātu un bojātās plombas nodod ekspertīzei laboratorijā, kas akreditēta normatīvajos aktos atbilstības novērtēšanas jomā paredzētajā kārtībā. Lietotājam ir tiesības iepazīties ar sistēmas operatora sastādīto aktu un laboratorijas atzinumu.

Pārkāpums fiksēts 2012.gada 2.novembrī. Kā minēts iepriekš,- elektroenerģijas lietotāja maiņa nekustamajā īpašumā notikusi 2012.gada 1.oktobrī.

Tiesas kolēģija, izvērtējot pušu paskaidrojumus, kopsakarā ar rakstveida pierādījumiem, liecinieku liecībām konstatē, ka atbildētājs nav ievērojis šīs normas prasības, jo nav pieprasījis paskaidrojumus no elektroenerģijas lietotāja,- paskaidrojumi nav pieprasīti nedz no prasītāja, nedz no /pers. B/

Izejot no ekspertīzes atzinuma, jāsecina, ka atbildētājs 2012.gada 2.novembrī konstatējis pārkāpumu, bet konkrēti,- skaitītājam bojāta "C" fāzes sprieguma spole, citiem vārdiem sakot,- elektroenerģijas komercuzskaites mēraparāts ir bojāts, attiecīgi ir bijusi radīta situācija, kad samazināts elektroenerģijas patēriņa rādījuma lielums vai radīta iespēja elektroenerģiju lietot bez maksas.

Noteikumi, izejot no konstatētā pārkāpuma rakstura, paredz atšķirīgu kārtību jeb metodiku, pēc kuras jāvadās, sastādot neuzskaitītās elektroenerģijas aprēķinu.

Atbilstoši Noteikumu 111. punktam, ievērojot dokumentēto lietotāja komercuzskaites mēraparāta stāvokli un pārkāpuma faktu, kā arī liecinieku un lietotāju paskaidrojumus, ja tādi tiek sniegti, un ekspertīzes atzinumu (ja bija nepieciešams veikt ekspertīzi), sistēmas operators pārrēķina elektroenerģijas, sistēmas pakalpojumu, palīgpakalpojumu un obligātā iepirkuma komponenšu apjomu par laikposmu no pēdējās sistēmas operatora veiktās lietotājam uzstādītā komercuzskaites mēraparāta pārbaudes dienas līdz pārkāpuma atklāšanas dienai (pieņemtais patvaļīga elektroenerģijas patēriņa laiks). Pārrēķinātais elektroenerģijas, sistēmas pakalpojumu, palīgpakalpojumu un obligātā iepirkuma komponenšu apjoms nav lielāks, kā veicot pārrēķinu pēc pievienojuma maksimālās caurlaides spējas diennakts 24 stundu periodā.

Savukārt Noteikumu 112. punkts noteic, ja sistēmas operators konstatē iejaukšanos komercuzskaites mēraparāta darbībā, ko apstiprina ekspertīzes atzinums, vai pieslēgumu pirmsuzskaites ķēdēm un šīs darbības nebija iespējams atklāt, veicot kārtējo komercuzskaites mēraparāta kontroli, sistēmas operators ir tiesīgs pārrēķināt elektroenerģijas, sistēmas pakalpojumu, palīgpakalpojumu un obligātā iepirkuma komponenšu apjomu par laikposmu līdz vienam gadam pēc pievienojuma maksimālās caurlaides spējas diennakts 24 stundu periodā neatkarīgi no iepriekšējo pārbaužu rezultātiem.

Tātad likumdevējs noteicis, ka pārrēķinu var veikt pēc Noteikumu 112.punkta tikai tad, ja sistēmas operators var pierādīt, ka konstatēto pārkāpumu (Noteikumu 109.punkts) nebija iespējams atklāt, veicot kārtējo komercuzskaites mēraparāta kontroli. Šādus pierādījumus atbildētājs nav iesniedzis, netiek iesniegti vispār nekādi pierādījumi par to, kad konkrēti objektā veikta pēdējā pārbaude pirms pārkāpuma konstatēšanas un kādi bija pārbaudes rezultāti. Nav strīda par konstatētā pārkāpuma raksturu, jo par to liecina eksperta atzinums, taču, tiesas kolēģijas ieskatā, sistēmas operatoram, konstatējot būtisku elektroenerģijas patēriņa samazinājumu (kāds nenoliedzami rodas, ja skaitītājs pārtrauc uzskaitīt patērēto elektroenerģiju "C" fāzē, bet līdz tam tikusi uzskaitīta elektroenerģija "A", "B" un "C" fāzēs), bija jāveic komercuzskaites mēraparāta kontrole. Atbildētāja pārstāvji pat savos paskaidrojumos nevarēja minēt laika periodu, kad konkrēti notika šīs būtiskās patēriņa izmaiņas.

Tiesas kolēģija piekrīt atbildētāja norādei uz to, ka minētie Noteikumi piešķir atbildētājam tiesības veikt lietotāja saņemtās elektroenerģijas apjoma pārrēķinu, konstatējot komercuzskaites mēraparāta bojāšanas faktu, kā rezultātā ir tikusi radīta iespēja lietot elektroenerģiju bez maksas, nekonstatējot kādas konkrētas personas vainu (prezumpcija). Taču tiesas kolēģija viennozīmīgi atzīst, ka Noteikumu jēga un būtība ir tanī, ka sistēmas operators, neveicot vainīgā meklēšanu, fiksējot pārkāpumu, veic pārrēķinu elektroenerģijas lietotājam, proti,- personai, ar kuru pastāv līgumattiecības, jo pārrēķinā minēto summu nesamaksāšanas gadījumā, var iestāties konkrētas sekas,- Noteikumu 115. punkts paredz, ka samaksas neveikšanas gadījumā sistēmas operatoram ir tiesības atslēgt lietotāja elektroietaises, pārtraucot lietotāja elektroapgādi.

Savukārt gadījumā, ja lietotājs uzskata, ka nav vainojams, lietotājam ir regresa prasījuma tiesības pret iepriekšējo lietotāju vai personu, kura vainojama prettiesiskajā darbībā, citiem vārdiem sakot,- strīds tālāk tiek risināts civiltiesiskā kārtībā saistībā ar deliktu.

Turklāt Noteikumi neaizliedz atbildētājam, konstatējot pārkāpumu, kas radījis iespēju lietot elektroenerģiju bez maksas, veikt pārrēķinu diviem vai vairākiem objekta lietotājiem situācijā, kad objektīvi nav iespējams nodibināt konkrētu laika periodu, kad notikusi elektroenerģijas lietošana bez maksas.

Tiesas kolēģija konstatē, ka atbildētājs nav iesniedzis lietā pierādījumus savam apgalvojumam, ka elektroenerģijas

patēriņš objektā 2012.gada oktobrī, kad lietotājs vairs nebija prasītājs, būtiski neatšķīrās no patēriņa iepriekšējos mēnešos, proti,- lietā vispār netiek iesniegts pārskats par elektroenerģijas patēriņu objektā par periodu, par kuru veikts pārrēķins un līdz tam, lai tiesas kolēģija varētu pārliecināties par to, ka tieši tanī laika periodā, kad elektroenerģijas lietotājs objektā bija prasītājs, ir notikušas acīmredzamas lietojuma apjoma izmaiņas, kas likumsakarīgi norādītu uz to, ka tieši prasītājs ir lietojis neuzskaitītu elektroenerģiju.

No iesniegtajiem pierādījumiem nodibināms vien tas, ka 2012.gada 3.oktobrī prasītājs uzrādījis skaitītāja rādījumu "203710", bet 2012.gada 2.novembra aktā fiksēts skaitītāja rādījums "205732", taču šis elektroenerģijas patēriņš attiecināms uz lietotāju /pers. B/", nevis prasītāju.

Atbildētājs vispār nav sniedzis nekādu faktoloģisko un juridisko argumentāciju tam, kādēļ pārrēķins tika veikts tieši par vienu gadu un tieši līdz 2012.gada 30.septembrim. Šiem apstākļiem ir būtiska nozīme, jo pēc pārkāpuma konstatēšanas 2012.gada 2.novembrī atbildētājam vajadzēja kļūt zināmam, ka kopš 2012.gada 3.oktobra prasītājs vairs nav elektroenerģijas lietotājs konkrētajā objektā, turklāt Noteikumu 112.punkts piešķir atbildētājam tiesības veikt pārrēķinu par laika posmu līdz vienam gadam, nevis par gadu.

Par to, ka pats atbildētājs šaubās par savu pārrēķinu pamatotību un attiecīgi izrakstīto rēķinu attiecināmību uz prasītāju, tiesas kolēģijas ieskatā, netieši liecina arī tas, ka pretēji līdzšinējai tiesu praksei līdzīgās lietās šajā lietā nav tikusi iesniegta pretprasība par apstrīdētajos rēķinos minēto summu piedziņu.

Pamatojoties uz minēto, tiesas kolēģija, neapšaubot aktos minēto faktu patiesumu, atzīst, ka 2012.gada 2.novembra akti Nr.3504103 un Nr.3512429, nav attiecināmi uz prasītāju. Attiecīgi par spēkā neesošiem un prasītājam nesaistošiem atzīstami 2013.gada 11.janvārī izrakstītie rēķini Nr.201135966342 un Nr.201135964412.

Kā minēts iepriekš, pirmās instances tiesa savā spriedumā detalizēti un vispusīgi analizējusi atbildētāja kā sistēmas operatora tiesisko statusu, strīda atrisināšanai piemērojusi atbilstošo materiālo tiesību normu. Taču attiecībā uz pašu būtiskāko tiesā celtās prasības pamatu, proti,- ka rēķini nav attiecināmi uz prasītāju, jo prasītājs nav elektroenerģijas lietotājs strīdus objektā pārkāpuma konstatēšanas brīdī, tiesas spriedums faktiski nesatur nekādu juridisko argumentāciju.

Pirmās instances tiesa prasību noraidījusi, jo par būtisku atzinusi apstākli, ka gan prasītāja kā kapitālsabiedrības, gan /pers. B/" valdes loceklis ir viena un tā pati persona. Tiesas kolēģija neuzskata, ka šim apstāklim ir nozīme jautājuma izlemšanā par to, vai atbildētāja izrakstītie rēķini ir jāapmaksā prasītājam vai citam tiesību subjektam, jo izskatāmajā lietā netiek izšķirts jautājums par valdes locekļa atbildību vai rīcību.

CPL 41.panta kārtībā no atbildētāja piespriežami prasītāja samaksātie tiesas izdevumi: valsts nodeva 316,88 EUR jeb 222,70 LVL (samaksāts pie prasības celšanas), valsts nodeva par prasības nodrošinājumu 71,14 EUR jeb 50,00 LVL un 316,88 EUR (samaksāts pie apelācijas sūdzības iesniegšanas) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 EUR, kā arī samaksātā kancelejas nodeva par liecinieku 4,27 EUR.

Lietā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un dokumentu nosūtīšanu 10,48 EUR, pie prasības celšanas prasītājs iemaksājis 4,70 EUR (3,30 LVL). Līdz ar ko no atbildētāja, pamatojoties uz CPL 42.panta otro daļu, valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un dokumentu nosūtīšanu 5,78 EUR apmērā.

Pamatojoties uz iepriekš minēto un Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 204[1]., 430., 432., 434.pantu,

Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

Apmierināt Latvijas–Izraēlas kopuzņēmuma SIA „Winex" prasību pret AS „Sadales tīkls" par neuzskaitītās elektroenerģijas aktu un rēķinu neatbilstību līgumam un to atcelšanu.

Atzīt, ka AS „Sadales tīkls" 2012.gada 2.novembrī sastādītais akts Nr.3504103 par neuzskaitīto elektroenerģiju un 2012.gada 2.novembra akts Nr.3512429 par lietisko pierādījumu izņemšanu nosūtīšanai uz ekspertīzi nav attiecināms uz Latvijas–Izraēlas kopuzņēmumu SIA „Winex".

Atzīt par spēkā neesošiem un Latvijas–Izraēlas kopuzņēmumam SIA „Winex" nesaistošiem AS „Sadales tīkls" 2013.gada 11.janvārī izrakstīto rēķinu Nr.201135966342 par 61,89 LVL un 2013.gada 11.janvārī izrakstīto rēķinu Nr.201135964412 par 1422,80 LVL.

Piedzīt no AS „Sadales tīkls", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, Latvijas–Izraēlas kopuzņēmuma SIA „Winex", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, labā valsts nodevu 704,90 EUR (septiņi simti četri *euro* un 90 centi), ar lietas izskatīsanu saistītos izdevumus 4,70 EUR (četri *euro* 70 centi) un kancelejas nodevu 4,27 EUR (četri *euro* un 27 centi) apmērā.

Piedzīt no AS „Sadales tīkls", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par pavēstu un tiesas dokumentu nosūtīšanu 5,78 EUR (pieci *euro* un 78 centi).

Noteikt AS „Sadales tīkls", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas, skaitot no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā.

Pilns sprieduma teksts sastādīts 2015.gada 12.maijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese L. Vēbere

Tiesnese B. Ķeire

Tiesnese L. Kraule